

DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Landbruksdirektoratet
Postboks 56
7701 STEINKJER

Deres ref

Vår ref
21/1568-

Dato
9. oktober 2023

Statsbudsjettet 2023 - supplerende tildelingsbrev til Landbruksdirektoratet

Vi viser til supplerende tildelingsbrev av 3. juli 2023 om bevilgningsendringer som følge av jordbruksoppgjøret og revidert nasjonalbudsjett. Det er behov for presiseringer på enkelte tildelinger og oppdrag i brevet. Det er også behov for å meddele nye oppgaver til direktoratet.

Presisering av tildelinger

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Post 60 Tilskudd til veterinærdekning

I brev av 3. juli ble det kommunisert at bevilgningen på posten er økt med 4 301 000 kroner som følge av den ekstraordinære lønns- og prisjusteringen av budsjettet. Departementet vil komme tilbake med nærmere føringer knyttet til denne ekstrabevilgningen.

Kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I tillegg til midlene som ble tildelt Landbruksdirektoratet i brev av 3. juli 2023, er det satt av 1 500 000 kroner til utredninger og evalueringer. Av disse kan direktoratet belaste inntil 400 000 kroner på en ekstern midtveisevaluering av Nasjonal strategi for økologisk landbruk.

Direktoratet har bedt om en presisering av bruken av overførte midler fra 2022 til 2023, til sammen 6 966 000 kroner. Følgende prosjekter dekkes av overført beløp:

- 1 620 000 kroner til utvikling av ny løsning for erstatningsordningene.
- 500 000 kroner til digital løsning for søknader om nydyrking i Agros.
- 1 200 000 kroner til kartløsning i Agros for SMIL.
- 1 200 000 kroner til kartløsning i Agros for drenering og UKL.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Jostein Tostrup

- 457 000 kroner til konseptutredning for skogfondløsning for skogeiere.
- 1 000 000 kroner til utvikling av ny løsning for å effektivisere forvaltningen av tilskudd til gjødselleveranser til biogassproduksjon.
- 975 000 kroner til modernisering og risikoreduserende tiltak eStil-RMP. Sammen med årets bevilgning er det tildelt totalt 2 975 000 kroner til prosjektet.
- 14 000 kroner til forbedring av eStil PT. Sammen med årets bevilgning er det tildelt totalt 1 000 000 kroner til prosjektet.

Den øvrige fordelingen av tildeling på posten framkommer av brev av 3. juli 2023.

Kap. 1151 Til gjennomføring av reindriftsavtalen

Post 51 Tilskudd til Reindriftens utviklingsfond

I supplerende tildelingsbrev av 3. juli 2023 ble Landbruksdirektoratet tildelt 1 057 256 kroner til reindriftens egenandel i et forskningsprosjekt om genetiske undersøkelser av motstandsdyktighet mot CWD. Riktig beløp skal være 1 057 000 kroner. Midlene utbetales til reinlagene.

Presisering av oppgaver i 2023

Utredning av pristilskudd til produksjon av poteter til industri

I jordbruksoppgjøret for 2023–2024 ble avtalepartene enige om å utrede et pristilskudd til produksjon av poteter til industri. Landbruksdirektoratet skal utrede og vurdere virkningen av et slikt tilskudd.

Det produseres i dag om lag 125 000 tonn potet til industri, ikke medregnet avrensordningen. I de siste årenes jordbruksoppgjør er målprisen på potet blitt økt. Tollvernet for potet er svakt, og import er derfor et reelt alternativ for aktørene i matvareindustrien. Det er imidlertid ønskelig å øke volumet av potet som dyrkes i Norge, både til konsum og industri, for å øke selvforsyningsgraden. For å opprettholde produksjonen av et betydelig norsk potetvolum vil avtalepartene vurdere flere virkemidler for produsenter med leveranser til industri.

Utredningen skal vurdere:

- Behovet for et slikt tilskudd og eventuelt andre mulige tiltak for å oppnå det samme.
- Positive og negative virkninger av tiltaket, herunder hvordan innføring av et slikt tilskudd kan påvirke volum, pris/lønnsomhet for produsent og næring, konkurranseforhold og markedsbalanse.
- Hvordan utformingen av et slikt tilskudd bør være, samt en vurdering av forvaltbarhet inkludert kontrollmuligheter.
- Hvordan et slikt tilskudd vil virke sammen med andre ordninger rettet mot potet.
- Samfunnsøkonomiske vurderinger av tiltaket.
- Økonomiske og administrative konsekvenser av tiltaket.

Landbruksdirektoratet får i oppdrag å utrede et pristilskudd til produksjon av potet til industri. Direktoratet skal opprette en referansegruppe for utredningen med representanter fra jordbruksavtalepartene og bransjen. Utredningen skal avgis innen 8. mars 2024.

Bruk av digitale kart i forvaltningen av arealbaserte tilskuddsordninger

Det vises til Innst. 487 S (2022-2023) jf. Prop. 121 S (2022-2023). Stortinget ba ved behandlingen av årets jordbruksoppgjør om følgende utredning:

«Stortinget ber regjeringen, i dialog med faglagene, utrede hvordan bruk av datakart kan sikre høyere presisjon i tildeling av tilskuddsmidler og målrette arealtilskudd mot arealer som ligger brakk, som for eksempel et teigbasert tilskudd. Utredningen skal være klar før de ordinære jordbruksforhandlingene i 2024.»

Departementet ber Landbruksdirektoratet gjennomføre utredningen som er beskrevet over. Direktoratet skal opprette en referansegruppe for utredningen med representanter fra jordbruksavtalepartene.

Utredningen skal blant annet omfatte følgende forhold:

- Beskrive eksisterende bruk av digitale kart i forvaltningen av ordninger som direktoratet har ansvaret for.
- Gi en kort beskrivelse av andre formål der bruk av digitale kart i landbruksforvaltningen kan være hensiktsmessig, som for eksempel spredning av husdyrgjødsel.
- Beskrive utviklingen i samlet omsøkt fulldyrket og overflatedyrket jordbruksareal etter år 2000.
- Beskrive årsaker til at areal går ut av drift, herunder driftsvansker (teknologisk utvikling mv.) og merkostnader knyttet til drift av denne type arealer.
- Vurdere mulighetene for å implementere bruk av digitale kart i forvaltningen av areal- og kulturlandskapstilskuddet.
- Vurdere hvorvidt ulik kartinformasjon (høyde over havet, jordsmonn, teigutforming mv.) kan sikre høyere presisjon på arealtilskuddet sammenlignet med dagens arealsoner/struktureddifferensierte satser, samt om dette kan gi mulighet for å gi et særskilt driftsvansketilskudd som kan redusere hvor mye jordbruksareal som legges brakk.
- Vurdere hva slags planteproduksjon som er aktuell på det brakklagte arealet og behovet for produksjonsomfanget som dette arealet representerer. Dette både vurdert ut fra driften på bruksnivå og landstotal.
- Gi en samlet vurdering av positive og negative konsekvenser økt bruk av kartbasert tilskuddsutmåling på teignivå kan ha for de landbrukspolitiske målene.
- Økonomiske og administrative konsekvenser av tiltaket.

I utredningen skal det redegjøres for arbeidet OPS Landbruk gjennomfører i forprosjektet om etablering av et omforent skifteregister for det norske landbruket. Gitt den korte fristen for oppdraget legger departementet til grunn at direktoratet tar utgangspunkt i tidligere utredninger, som utredningen av driftsvansketilskudd fra 2018. Utredningen må ses i sammenheng med oppgaver med å utrede/utvikle kart-/forvaltningssystem for å følge opp

krav til spredeareal/-mengde, og vurdering av incentiver for vekstskifte, jf. oppgave med å utrede utviklingstilskudd for god jordhelsepraksis. Utredningen skal avgis innen 8. mars 2024.

Konseptvalgutredning – forvaltnings-/kartsystem for oppfølging av gjødselregelverket

Vi viser til bestilling 13. mai 2022 om forprosjekt om forvaltnings-/kartsystem som støtte til gjennomføring av gjødselregelverket. Landbruksdirektoratet gis med dette i oppgave å følge opp forprosjektet med en nærmere konseptvalgutredning om slikt forvaltnings-/kartsystem, med vekt på berettigelse, nytte og kostnad for aktuelt løsningsforslag.

Bakgrunn

Revisjonen av gjødselregelverket vil innebære en innstramming av grensen for spredeareal/fosformengde per arealenhet. Mange foretak har ikke nok dyrkamark til å få plass til gjødsla, og finner plass til gjødsla på innmarksbeiter godkjent for gjødselspredning, hos naboer eller gjennom annen omfordeling.

Formål og avgrensning

Formålet med utredningen er å vurdere om et forvaltningssystem som inkluderer kartsystem kan legge bedre til rette for god etterlevelse av et nytt regelverk og om vanskelige tilfeller kan bli mer kurant å følge opp. Tanken er å etablere et nasjonalt forvaltnings-/kartsystem som gir oversikt over spredeareal på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Målgruppen for systemet er i hovedsak forvaltningen. Utredningen skal legge til grunn at foretakene har et selvstendig ansvar for å følge opp regelverket, men kartsystemet bør også være et tilgjengelig for næringsutøverne.

Utredningen må ses i sammenheng med utredningsoppgaver direktoratet har om bruk av kart i tilskuddssystemet. Det er ønskelig å vurdere to ulike løsningsalternativer og ambisjonsnivåer for et forvaltnings-/kartsystem, der det ene alternativet avgrenses til å gjelde gjødselregelverket, og det andre alternativet omfatter utvikling av kartsystem knyttet til flere formål samtidig.

Nærmere om tema som er ønskelig å få belyst

Det er nødvendig med en vurdering av tiltakets kostnader holdt opp mot nytten. Vi ber derfor om at direktoratet gjør en analyse av kost/nytte, også holdt opp mot alternative tilnærminger og et nullalternativ. Utredningen må se nærmere på problemstillinger som kom opp i forprosjektet, eksempelvis rundt ajourhold, praktiske, faglige, juridiske, datatekniske og budsjettmessige forhold. I analysen skal det også ses hen til øvrige effekter av tiltaket, som tillit til at regelverket følges, styrket miljøbeskyttelse, miljøinformasjon, ev. funksjoner for næringa i å skaffe tilgang til ledig areal og samdriftsfordeler med øvrig kartutvikling, inkl. pågående arbeid hos Mattilsynet knyttet til gjennomføring av regelverk om slam og plantevernmidler. Vurderinger av merverdi og merkostnad kan med fordel deles inn etter noen hovedgrupper av næringsaktører. Det er ønskelig at direktoratet innhenter synspunkter fra de sentrale målgruppene.

Leveranser og frister

Frist for arbeidet er 1. mars 2024.

Kvoteregelverk

Det vises til Prop. 1 S (2022-2023) og Stortingets behandling av denne. I proposisjonen går det fram at det i jordbruksavtalen med Norges Bondelag heter at «Videre er partene enige om at Landbruksdirektoratet skal vurdere muligheten for å innføre en begrensning på muligheten for å kjøpe kvote over produksjonstaket. En slik endring vil ev. kunne gjelde fra omsetningsrunden 2024.» Landbruksdirektoratet har frist til 1. mars 2024 for å gjennomføre en slik utredning.

Utredning om tilskudd til veterinærreiser

Det vises til kap. 7.12.3.3 i Prop. 121 S (2022-2023). Landbruks- og matdepartementet nedsatte i august 2022 en arbeidsgruppe som skulle utrede tilgangen til veterinærtjenester i Norge. Utredningen foreslår en rekke tiltak som anbefales vurdert. Ett av tiltakene var om ordningen med tilskudd til veterinære reiser kan forbedres med tanke på lange, tidkrevende og kostbare reiser i næringsssvake områder.

Ordningen med tilskudd til veterinærreiser («reisetilskuddet») bidrar, i tillegg til å utjevne forskjeller i husdyrproducentenes veterinærkostnader, indirekte til veterinærdekning i landet. Partene i jordbruksoppjøret er enige om å utrede hvordan reisetilskuddet kan bidra til bedre veterinærdekning. Partene er også enige om å utrede om bidrag til veterinærdekning bør tydeliggjøres som et delformål for tilskuddsordningen.

Landbruksdirektoratet skal gjennomføre utredningen. Den tidligere utredningen av reisetilskuddet fra 2022 legges til grunn, men direktoratet bes også vurdere eventuelle andre muligheter for målrettet å kunne bidra til å oppnå bedre veterinærdekning gjennom reisetilskuddet. Det vektlegges at eventuelle endringer i ordningen må kunne forvaltes på en hensiktsmessig måte.

Direktoratet må legge opp til et godt samarbeid med relevante aktører. Frist for arbeidet er 29. februar 2024.

Klageinstans bærekraftig matproduksjon og verdiskaping i nord

Forskrift om midler til satsing på bærekraftig matproduksjon og verdiskaping i nord trådte i kraft 8. august 2023. Landbruksdirektoratet er klageinstans for ordningen jf. forskriftens § 10 andre ledd. Dette er en ny oppgave for direktoratet.

Forvaltning av forskrift om fordeling av overskuddet fra pengespill på hest

Landbruksdirektoratet skal forvalte forskrift om fordeling av overskuddet fra pengespill på hest.

Når det gjelder tilskudd etter søknad jf. forskriften § 5, skal dette bidra til at midlene fra pengespill på hest kommer bredden av norsk hestehold, hesteavl og hestesport til gode i større grad enn tidligere. I høringsnotatet uttalte departementet blant annet:

«Det er i utgangspunktet lagt til grunn at dette tilskuddet skal gis etter søknad til ikke-fortjenestebaserte organisasjoner og uansett i tråd med statsstøttereguleringen. Første aktuelle søknadsrunde vil være etter at årsresultatet for pengespill på hest i 2023 foreligger. Det legges opp til at departementet kan gi nærmere bestemmelser for tilskuddene. Departementet ser det blant annet som aktuelt å sette som vilkår at organisasjonen er registrert i Frivillighetsregisteret, og at mottaker skal ha sin hovedvirksomhet i Norge.»

Under henvisning til innspill som direktoratet har gitt, ber vi direktoratet om å foreslå modell for å motta og behandle søknader på en måte som er hensiktsmessig og innebærer at relevante bestemmelser for tilskuddsforvaltning overholdes, herunder relevante bestemmelser i Reglement for økonomistyring i staten. Vi ber direktoratet om å vurdere behov for ytterligere presiseringer eller beskrivelser når det gjelder

- angivelse av målgruppen
- kriterier for vurdering av måloppnåelse
- hvordan tilskuddsbeløpet skal beregnes
- eventuelle vilkår knyttet til bruken av midlene

Som ledd i arbeidet ber vi direktoratet om å foreslå utbetalingsordning og vurdere eventuell tilbakebetalingsordning.

Direktoratet bes om å legge vekt på hensynet til at ordningen skal være enkel å forvalte, og se hen til hvordan øvrige spillemidler fordeles i regi av Lotteritilsynet. Direktoratet kan eventuelt foreslå alternative modeller.

Når det gjelder fordeling til de faste mottakerne etter forskriften § 4, skal midlene som før utbetales direkte fra Norsk Rikstoto. Dette viderefører altså ordningen som gjaldt før pengespilloven trådte i kraft, og det praktiseres også når det gjelder forskudd forskriften § 4 andre ledd.

Når det gjelder kontroll, har direktoratet påpekt at det er behov for et opplegg for kontroll av opplysninger fra de som søker om tilskudd etter forskriften § 5, og som kan legges til grunn for tildeling eller inngå i etterfølgende rapportering. Dette vurderes av direktoratet.

Når det gjelder de samlede tilskuddene etter forskriften, ber vi direktoratet om holde seg orientert om overskudd og overføringer gjennom rapportering fra Norsk Rikstoto. Vi ber også om at direktoratet følger opp forskriften § 6 på en hensiktsmessig måte. Bestemmelsen viderefører hva som gjaldt før pengespilloven trådte i kraft, og vi antar at det er hensiktsmessig å ha dialog med Lotteri- og stiftelsestilsynet om oppfølgingen.

Direktoratet bes vurdere om det er behov for endringer av forskriften, eventuelt en egen forskrift knyttet til § 5, som følge av forslagene til utforming av tilskuddsordningen, og eventuelt utarbeide utkast til høringsdokument.

Bestemmelsen i § 5 første punktum om at inntil 3 prosent av overskuddet kan tildeles etter søknad, tar høyde for at en mindre andel av overskuddet kan benyttes til dekning av kostnader til administrasjon av tilskuddsordningene. Ved høring av forskriften uttalte departementet at utmåling «av tilskudd etter § 3 [skal være § 4] vil kreve små ressurser, mens utlysning og saksbehandling av søknader om tilskudd etter § 4 [skal være § 5] vil innebære noe større ressursbruk. Tentativt vil de administrative kostnadene i Landbruksdirektoratet beløpe seg til i størrelsesorden 0,5 - 1 million kroner pr. år som vil bli dekket av overskuddet fra pengespill på hest.» Direktoratet bes om å anslå størrelsen på de administrative kostnader direktoratet vil få ved forvaltningen i lys av forslagene til forvaltningsopplegg. Kostnader ved digitalisering og drift av digitale støtteverktøy skal inngå i anslaget.

Departementet ber om tilbakemelding på bestillingene som er knyttet til forskriften § 5 innen 1. november 2023.

Med hilsen

Nils Øyvind Bergset (e.f.)
avdelingsdirektør

Jostein Tostrup
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer